

PREDLAGANI KROVNI NACIONALNI IN PODROBNI NACIONALNI CILJI TER USMERITVE Z RAZLAGAMI

Krovni nacionalni cilj A: : Izboljšanje stanja BR bo doseženo z varovanjem vrst, HT ter krajinske in genske pestrosti.							
Podrobni nacionalni cilji in usmeritve	Ukrepi	Povezava z Operativnim programom N2k	Kazalnik	Ciljno leto (polletje, četrletje)	Nosilec/ Izvajalec	Financiranje	Povezava z drugimi usmeritvami/ ukrepi
Podrobni nacionalni cilj 1: Stanje HT in vrst, vključno z gensko pestrostjo, se bo do leta 2025 izboljšalo oziroma ohranjalo, kjer je to mogoče.							
Usmeritve	1.1 Zagotoviti pogoje za učinkovito ohranjanje oziroma izboljšanje stanja slovensko in evropsko pomembnih HT.	1.1.1 Redno izvajanje kartiranja na Natura in ZO.	Priloga PUN: Monitoring in raziskave	Število in delež izvedenih nalog		ZRSVN, Upravljavac ZO, MKO	P, projekti
		1.1.2 Odzivati se na negativne trende s prilagoditvami pri izdajanju naravovarstvenih smernic in projektnih pogojev.	Priloga PUN: Monitoring in raziskave, Cilji in ukrepi	Število in obseg novih raziskav vključenih v NV smernice in projektne pogoje		ZRSVN	P
		1.1.3 V naslednje kmetijske programe po letu 2020 vnesti usmeritve za varstvo HT na Natura 2000 in ZO.	Priloga PUN: Ciljne vrednosti/površine za KOPOP	Obseg ciljnih površin		MKO, ZRSVN	P
		1.1.4 Vključiti in spodbujati lokalne prebivalce v izvajanje ukrepov za ohranjanje ogroženih HT (čiščenje zaraščajoče vegetacije, odstranjevanje ITV, ipd.)	Priloga PUN: Ciljne vrednosti/površine za KOPOP	Število oseb in obseg površin vključenih v izvajanje ukrepov		MKO, ZRSVN	P
		1.1.5 V okviru gospodarjenja z gozdovi je potrebno izboljšati izvajanje specifičnih zahtev nekaterih specializiranih kvalifikacijskih HT (Primeri: aktivna visoka barja, bazična nizka barja, prehodna barja).	Priloga PUN: Cilji in ukrepi	Stanje specializiranih kvalifikacijskih HT		ZGS	P
	1.2 Opredeliti HT, ki jih je potrebno izboljšati oziroma ponovno vzpostaviti ter določiti za to najbolj primerna območja.	1.2.1 1 HT določiti stopnjo ogroženosti - pripraviti rdeči seznam zanje.	Priloga PUN: Monitoring in raziskave	Sprejetje novega Pravilnika		ZRSVN	P
		1.2.2 Razviti specifične ukrepe za zaščito redkih in ogroženih HT.	Priloga PUN: Monitoring in	Seznam specifičnih		ZRSVN	P

Krovni nacionalni cilj A: : Izboljšanje stanja BR bo doseženo z varovanjem vrst, HT ter krajinske in genske pestrosti.							
Podrobni nacionalni cilji in usmeritve	Ukrepi	Povezava z Operativnim programom N2k	Kazalnik	Ciljno leto (polletje, četrletje)	Nosilec/ Izvajalec	Financiranje	Povezava z drugimi usmeritvami/ ukrepi
		raziskave	ukrepov				
	1.2.3 Specifične ukrepe za ohranjanje ogroženih HT vgraditi v vse programe in plane, ki se tičejo upravljanja z naravnimi viri in prostorskim načrtovanjem (npr.: Širjenje urbaniziranih površin naj se prednostno umešča v opuščena in že pozidana območja.).	Priloga PUN: Cilji in ukrepi	Delež sprejetih planov, ki vključujejo ukrepe za ohranjanje ogroženih HT		načrtovalci programov in planov urejanja prostora ter izvajalci posegov, MKO, ZRSVN	P	
1.3 Zagotoviti ugodno stanje vrst z Rdečega seznama v RS in kvalifikacijskih vrst Natura 2000 območij.	1.3.1 Inventarizacija stanja vrst ter posodobitev Rdečega seznama in kasneje spremljanje stanja.	-	Sprejetje novega Pravilnika		MKO, ZRSVN	P	
	1.3.2 Posodobitev Priloge 1 in Priloge 2 iz Uredbe o zavarovanih prostoživečih živalskih vrstah in Prilogo iz Uredbe o zavarovanih prostoživečih rastlinskih vrstah s poudarkom na ogroženih, endemitskih in reliktnih vrstah ter vrstah, ki na območju Slovenije dosega jo mejo areala razširjenosti.	-	Sprejetje novih Uredb		ZRSVN	P	
	1.3.3 Priprava in izvajanje akcijskih načrtov za zagotavljanje ugodnega stanja živalskih vrst, ki so uvrščene na priloge Uredbe o zavarovanih prostoživečih živalskih vrstah in Uredbe o zavarovanih prostoživečih rastlinskih vrstah ter na Rdeči seznam v kategorijo prizadetih vrst.	-	Sprejetje in izvajanje akcijskih načrtov		MKO, ZRSVN, NVO	P, projekti	
	1.3.4 V okviru gospodarjenja z gozdovi je potrebno izboljšati izvajanje specifičnih zahtev nekaterih specializiranih kvalifikacijskih vrst (Primeri: nepravi sršaj, lepi čevljc, rogač, belohrbti detel, divji petelin).	Priloga PUN: Cilji in ukrepi	Stanje specializiranih kvalifikacijskih vrst		ZGS	P	
1.4 Zagotoviti ugodno stanje slovenskih avtohtonih in tradicionalnih pasem in sort.	1.4.1 Povečati obseg reje slovenskih avtohtonih in tradicionalnih pasem domačih živali z namenom ohranjanja genske raznovrstnosti v kmetijstvu.	-	Število pasem in živali / št. rejcev		KIS, BTF, MKO	P, projekti	11.2
	1.4.2 Povečati obseg površin za vzgojo slovenskih avtohtonih in tradicionalnih pasem domačih rastlinskih sort.	-	Obseg površin		KIS, BTF, MKO	P, projekti	11.2

Krovni nacionalni cilj A: : Izboljšanje stanja BR bo doseženo z varovanjem vrst, HT ter krajinske in genske pestrosti.								
Podrobni nacionalni cilji in usmeritve		Ukrepi	Povezava z Operativnim programom N2k	Kazalnik	Ciljno leto (polletje, četrletje)	Nosilec/ Izvajalec	Financiranje	Povezava z drugimi usmeritvami/ ukrepi
		1.4.3 Promocija Kataloga slovenskih avtohtonih in tradicionalnih pasem domačih živali in Kataloga avtohtonih in tradicionalnih sort.						
	1.5 Zagotavljanje vzdrževanja in posodabljanja sisteme biološke varnosti.	1.5.1 Nadzor in preprečevanje škodljivih vplivov GSO na okolje.	-	Aktiven nadzor nad GSO v našem okolju		MKO	P, projekti	
Podrobni nacionalni cilj 2: Do leta 2025 bodo kmetijstvo, gozdarstvo in akvakulture povečale vključevanje varstva slovensko in evropsko pomembnih vrst in HT v svoje programe, plane in posege.								
Usmeritve	2.1 V kmetijske strategije in programe za razvoj podeželja bodo vključeni količinsko opredeljeni cilji za ohranjanje BR, ki bodo prilagojeni regionalnim in lokalnim potrebam in usklajeni s stroko.	2.1.1 Določiti posebej pomembna območja BR v kmetijski krajini (kot so npr.: močvirja, trstičja, mariskovja) in jim prilagoditi kmetijsko rabo.	Priloga PUN: Ciljne vrednosti/površine za KOPOP	Obseg in delež površin		načrtovalci urejanja prostora in izvajanja posegov, MKO, ZRSVN	P	
		2.1.2 Določiti najbolj ogrožene površine travniških HT, suhozidov, kalov ipd.. z namenom vključitve v KOPOP ukrepe.	Priloga PUN: Ciljne vrednosti/površine za KOPOP Ukrepi prilagojene kmetijske prakse: navzkrižna skladnost – ohranjanje krajinske značilnosti	Obseg in delež površin		načrtovalci urejanja prostora in izvajanja posegov, MKO, ZRSVN	P	1.1.3, 2.2.2
		2.1.3 Gospodarjenje na travniških HT prilagoditi geografskim enotam.	Priloga PUN: Ciljne vrednosti/površine za KOPOP, Cilji in ukrepi	Obseg ciljnih površin		MKO, ZRSVN	P	

Krovni nacionalni cilj A: : Izboljšanje stanja BR bo doseženo z varovanjem vrst, HT ter krajinske in genske pestrosti.								
Podrobni nacionalni cilji in usmeritve	Ukrepi	Povezava z Operativnim programom N2k	Kazalnik	Ciljno leto (polletje, četrletje)	Nosilec/ Izvajalec	Financiranje	Povezava z drugimi usmeritvami/ ukrepi	
	2.1.4 Spodbuditi živinorejo na območjih, kjer je bilo pašništvo opuščeno v zadnjih letih.	Priloga PUN: Ciljne vrednosti/površine za KOPOP	Število in obseg planin		MKO	P		
	2.1.5 Ohranitev, vzpostavitev in vzdrževanje mejic ter skupin drevja, posameznih dreves, obvodnega gozdnega rastja, protivetrnih pasov in omejkov zunaj gozda.	Priloga PUN: Ciljne vrednosti/površine za KOPOP	Dejanska raba		načrtovalci urejanja prostora in izvajanja posegov, MKO, ZGS	P	1.1.3, 2.1.2, 8.4.3	
	2.1.6 Pri obdelavi zemlje dati poudarek tradicionalni kmetijski rabi, ki pozitivno vpliva na podnebne spremembe.	Ukrepi prilagojene kmetijske prakse:						
	2.1.7 Določiti območja, kjer je preoravanje prepovedano.	navzkrižna skladnost – ohranjanje krajinske značilnosti	Obseg rezerviranih površin		MKO	P		
2.2 Vključevati ukrepe za ohranjanje BR v programe in načrte za gospodarjenje z gozdovi ter spodbujati lastnike gozdov k varovanju in izboljšanju BR gozdov.	2.2.1 Določiti posebej vredne habitate za živali gozdnega prostora oziroma ekocelice, z namenom ohranjanja BR.	Priloga PUN: Cilji in ukrepi, Monitoring in raziskave	Površina ekocelic		ZGS	P		
	2.2.2 Vsebine Programa razvoja gozdov vključiti v načrte gospodarjenja z gozdovi.	-	Datum sprejetja predpisa		MKO, ZGS	P		
	2.2.3 Osnovanje gozdov na ogolelih površinah nastalih po naravnih ujmah izvajati v skladu s smernicami za trajno gospodarjenje z gozdovi ter tako prispevati k blaženju vpliva podnebnih sprememb.	-	Obseg izvedenih pogozdovanj		MKO, ZGS	P		
	2.2.4 Uvesti plačila za ekosistemske storitve – financirati ohranjanje in obnavljanje ekosistemskih storitev, ki jih zagotavljajo večnamenski gozdovi.	Priloga PUN: Ciljne vrednosti/površine za KOPOP	Ukrepi prilagojene kmetijske prakse: navzkrižna skladnost – ohranjanje	Obseg rezerviranih površin		MKO, ZGS	P	11.2

Krovni nacionalni cilj A: : Izboljšanje stanja BR bo doseženo z varovanjem vrst, HT ter krajinske in genske pestrosti.							
Podrobni nacionalni cilji in usmeritve	Ukrepi	Povezava z Operativnim programom N2k	Kazalnik	Ciljno leto (polletje, četrletje)	Nosilec/ Izvajalec	Financiranje	Povezava z drugimi usmeritvami/ ukrepi
		krajinske značilnosti					
2.3 Pri obratovanju akvakultur upoštevati načela trajnostnega razvoja in sonaravnega gospodarjenja.	2.3.1 Oceniti zmogljivost ekosistemov za vzdrževanje akvakultur.	-	Lokacije potencialnih akvakultur z ocenami zmogljivosti		MKO	P	
	2.3.2 Fizično zavarovati akvakulture in jih ločiti od naravnih vodotokov.	-	Število nenadzorovanih izpustov organizmov iz akvakultur v naravno okolje		MKO	P, investitor	
2.4 Pri ribolovnih vrstah in vodnih organizmih, ki so predmet nabiralništva upoštevati načela trajnostnega in sonaravnega gospodarjenja, da bodo staleži obnovljeni ali ohranjeni na ravni, ki zagotavlja vzdržnosti/trajnostni donos.	2.4.1. V Program upravljanja rib v celinskih vodah RS za obdobje 2010 – 2021 vključiti vsebine BR.	-	Datum sprejetja predpisa		Vlada, MKO	P	
	2.4.2 Sprejeti in izvajati načrte ribiških območij in ribiškogojitvenih načrtov v skladu z Zakonom o sladkovodnem ribištvu.	-	Število sprejetih načrtov za RO in RGN		MKO	P	
	2.4.3 Prenehati z vlaganjem tujerodnih vrst v vodotoke in jih hkrati odstranjevati.	Priloga PUN: Monitoring in raziskave	Naseljenost in biomasa tujerodnih vrst (monitoring), število uplenjenih rib tujerodnih vrst		ZZRS, ribiške družine	P	
	2.4.4 Prenehati s prenašanjem rib med vodotoki posamezni porečij.	Priloga PUN: Monitoring in raziskave	Število primerov		ZZRS, ribiške družine	P	
	2.4.5 Vključiti znanstveno sodelovanje v podporo izvajanja največjega trajnostnega donosa, ki podpira ekološki vidik.	-	Stanje populacij rib in lupinarjev		MKO	P	10
2.5 Pri upravljanju z vodotoki upoštevati načela trajnosti in sonaravnosti.	2.5.1 Zagotoviti zveznost vodotokov – zagotoviti pogoje za prosto razporejanje rib.	-	Delež oz. prehodnih prečnih pregrad		vodarji	P	

Krovni nacionalni cilj A: : Izboljšanje stanja BR bo doseženo z varovanjem vrst, HT ter krajinske in genske pestrosti.								
Podrobni nacionalni cilji in usmeritve		Ukrepi	Povezava z Operativnim programom N2k	Kazalnik	Ciljno leto (polletje, četrletje)	Nosilec/ Izvajalec	Financiranje	Povezava z drugimi usmeritvami/ ukrepi
		2.5.2 Strogo izvajanje nadzora nad odvzemom vode.	-	Število prijav inšpekcijski službi		Pristojni inšpektorat	P	
		2.3.2 Pri upravljanju z obvodno drevnine je potrebno medsektorsko usklajevanje.	Priloga PUN: Cilji in ukrepi	Število usklajevalnih sestankov		ZRSVN, vodarji	P	
Podrobni nacionalni cilj 3: Do leta 2020 bodo prepoznane invazivne tujerodne vrste in njihove poti vnosa. Do leta 2025 bodo ITV odstranjene ali obvladane. Poti vnosa bodo obvladane do 2025.								
Usmeritve	3.1 Vzpostaviti medresorsko usklajeno in organizirano izvajanje aktivnosti povezane z ITV.	3.1.1 Ustanoviti medresorsko delovno telo.	-	Datum formiranja		MKO	P	
		3.1.2 Sprejeti zakonodajo, ki bo podrobno urejala področje ITV.	-	Datum sprejetja		MKO, Vlada	P	
		3.1.3 Vzpostavitev spletne strani, kjer bodo zbrane vse informacije o ITV v državi in bo hkrati namenjena komunikacij s tujino.	-	Datum začetka delovanja		MKO	P	
		3.1.4 Delo s področja ITV usklajevati med sektorji in tudi med NVO, lokalnimi skupnostmi, stroko in privatnimi podjetji ter zavodi.	-	Število usklajevalnih srečanj		MKO	P	
	3.2 Prizadevati si za splošno osveščenost o ITV.	3.2.1 Izobraževanje in ozaveščanje širše javnosti o problematiki ITV (kaj to je, zakaj je to problem, kaj lahko vsak stori, ...).	-	Število aktivnosti na to temo		ZRSVN, NGO	P, projekti	
		3.2.2 Vključevanje javnosti pri preprečevanju, naselitvi in širitvi ITV (pridobiti podporo pri in za izvajanje ukrepov).						
	3.3 Vzpostaviti pregled nad prisotnostjo in razširjenostjo ITV v Sloveniji.	3.2.1 Opredeliti ITV v Sloveniji.	-	Seznam		ZRSVN, NGO	P, projekti	
		3.2.2 Vzpostaviti centralno bazo tujerodnih in IT vrst v Sloveniji ter jo vzdrževati in nadgrajevati.	-	Datum začetka delovanja		ZRSVN, NGO	P, projekti	
		3.2.3 Spremljati stanje (vključuje vzpostavitev celotnega sistema: potrditev vrst, metodologija, ...).	-	Število in delež izvedenih monitoringov		ZRSVN, NGO	P, projekti	
	3.4 Vzpostaviti sistem zgodnjega odkrivanja ter odstranitve.	3.4.1 Vzpostaviti sistem za spremljanje opozoril in obveščanje, ki bo podprt s sistemom monitoringa in spremljanja (nadzora).	-	Število obvestil, obvestil		ZRSVN, MKO	P	3.2.3

Krovni nacionalni cilj A: : Izboljšanje stanja BR bo doseženo z varovanjem vrst, HT ter krajinske in genske pestrosti.							
Podrobni nacionalni cilji in usmeritve	Ukrepi	Povezava z Operativnim programom N2k	Kazalnik	Ciljno leto (polletje, četrletje)	Nosilec/ Izvajalec	Financiranje	Povezava z drugimi usmeritvami/ ukrepi
	3.4.2 Vzpostavitev sistema hitrega odziva ob zaznani naselitvi oziroma opozorilu o ITV (odločitev za preprečitev, odstranitev, kontrolo ali zadrževanje).	-				P	3.2.3
3.5 Izvajati aktivnosti za preprečevanje vnosa ITV.	3.5.1 Sodelovanje z drugimi sektorji (zdravstvo, veterina, carina, kmetijstvo).	-	Število usklajevalnih srečanj		ZRSVN, MKO, ZZV, VURS, carina	P	
	3.5.2 Ureditev sistema namernega vnosa in naselitve tujerodnih vrst.	-	Število načrtov za odpravljanje posledic ITV		MKO, ZRSVN	P	
	3.5.3 Zagotoviti ustrezne ukrepe in zmogljivosti za učinkovit nadzor poti vnosa in preprečitev nenamernih naselitev ITV.	-	Število izvedenih akcij odpravljanja posledic nepredvidljivih dogodkov		MKO, ZRSVN	P	
3.6 Izvajati aktivnosti za odstranjevanje ITV.	3.6.1 Zagotoviti pravočasno in učinkovito odstranitev v primeru naselitve ITV oz. pojavitve invazivnosti pri prisotnih TV.	-	Delež ITV pri katerih je bila uspešno izvedena odstranitev ob zaznani naselitvi		MKO, ZRSVN, ribiči, ZGS – za gozdni rob	P	
3.7 Izvajati aktivnosti za preprečevanje širjenja in obvladovanje ITV.	3.7.1 Izdelati in izvajati programe za preprečevanje razširjanja ITV.	-	Število pripravljenih akcijskih načrtov		ZRSVN, VURS, zunanji izvajalci	P	3.2.3
	3.7.2 Izdelati in izvajati programe za trajen nadzor na vrstami oziroma skupinami ITV.	-					3.2.3
3.8 Vzpostaviti naravno stanje (revitalizacija ekosistemov/HT) po odstranitvi ITV.	3.8.1 Po odstranitvi ITV ekosistem/HT revitalizirati do stopnje, ki bo onemogočala ponovno naselitev vrste, ki je bila odstranjena oz. do stopnje v kateri bo ekosistem/HT odporen pred novimi naselitvami ITV.	-	Površina uspešno revitaliziranih območij		Lastniki/ upravljavci zemljišč	Povzročitelj škode	

Krovni nacionalni cilj B: Znanje, razumevanje in ozaveščenost o BR in njenem pomenu se bo povečalo na vseh ravneh družbe.								
Podrobni nacionalni cilji in usmeritve	Ukrepi	Povezava z Operativnim programom N2k	Kazalnik	Ciljno leto (polletje, četrletje)	Nosilec/ Izvajalec	Financiranje	Povezava z drugimi usmeritvami	
Podrobni nacionalni cilj 4: Do leta 2020 bo vzpostavljen program raziskovanja in spremljanja stanja BR.								
Usmeritve	4.1 Izpopolniti mednarodno primerljivo spremljanje stanja kazalcev BR, s poudarkom na kazalcih trendov vrst.	4.1.1 Razvoj monitoringa prisotnosti vrste oz. populacijski monitoring za vrste ali HT, kjer je to potrebno.	Priloga PUN: Monitoring in raziskave	Število izvedenih monitoringov		MKO, ZRSVN	P, projekti	
		4.1.2 Izvajati obsežnejše monitoringe na pilotnih območjih.	Priloga PUN: Monitoring in raziskave	Število izvedenih monitoringov		MKO, ZRSVN	P, projekti	
	4.2 Okrepitev zmogljivosti ustanov, ki sodelujejo pri ohranjanju BR.	4.2.1 Kadrovske okrepiti ustanove, ki sodelujejo pri ohranjanju BR (državne/upravne, raziskovalne, upravljavske in nadzorne).	-	Število novih zaposlitev/projektov		MKO	P	
	4.3 Centralno koordinirati in voditi evidence o popisovanju (inventarizaciji) in spremljanju stanja BR ter podatke pregledno podajati in smiselno uporabljati.	4.3.1 Vzpostaviti in vzdrževati centralno bazo podatkov, kjer se bodo zbirali vsi podatki o popisih (inventarizaciji).	Priloga PUN: Monitoring in raziskave	Nadgraditi obstoječi sistem NV atlasa		ZRSVN	P	
		4.3.2 Baze podatkov morajo biti dostopne širši javnosti.	-					
		4.3.3 Eden od nivojev centralne baze mora biti oblikovan tako, da bo omogočal vnašanje podatkov širši javnosti.	-					
		4.3.4 Podatki iz monitoringov naj se ažurno vključujejo v spremembe predpisov in prostorsko načrtovanje ter v raziskave o podnebnih spremembah.	Priloga PUN: Monitoring in raziskave	Število in obseg novih raziskav vključenih v NV smernice in projektne pogoje		ZRSVN	P	1.2.2
		4.3.5 Raziskave in popisi financirani z javnim denarjem, morajo biti dostopne javnosti.	-	Število in delež raziskav dostopnih javnosti		ZRSVN	P	
	4.4 Okrepiti vlogo NVO pri raziskovanju in spremljanju stanja BR.	4.4.1 Pri prijavljanju javnih služb na projekte spodbujati sodelovanje z NVO.	-			MKO	P, projekti	

Krovni nacionalni cilj B: Znanje, razumevanje in ozaveščenost o BR in njenem pomenu se bo povečalo na vseh ravneh družbe.								
Podrobni nacionalni cilji in usmeritve		Ukrepi	Povezava z Operativnim programom N2k	Kazalnik	Ciljno leto (polletje, četrletje)	Nosilec/ Izvajalec	Financiranje	Povezava z drugimi usmeritvami
Podrobni nacionalni cilj 5: Do leta 2025 bo BR del obveznih vsebin formalnega izobraževanja.								
Usmeritve	5.1 Usposabljanje učiteljske kadre, ki bodo odgovorni za podajanje znanja o BR.	5.1.1 Zagotoviti kvalitetno izvajanje programov formalnega izobraževanja o pomenu BR.	-	Obseg ur povezanih z BR vključenih v UN		ZZVŠ	P	
		5.1.2 V sklopu trajnega usposabljanja kadrov, zagotoviti tudi enotno strokovno izobraževanje s področja BR.	-	Obseg ur povezanih z BR vključenih v izobraževanje		ZZVŠ	P	
	5.2 Vsebine BR vključiti v vse učne načrte – od vrtcev do srednjih šol.	5.2.1 Pripraviti vsebine o BR za vse ravni izobraževanja.	-	Obseg vsebin z BR v UN		ZZŠ	P	
		5.2.2 Okoljevarstvo z varstvom narave naj bo obvezen predmet.	-	Začetek veljave tega ukrepa		ZZŠ, MŠ	P	
		5.2.3 Poudarek pri spoznavanju BR naj bo na lokalnem okolju.	-	Obseg vsebin iz lokalnega okolja v UN		ZZŠ	P	
Podrobni nacionalni cilj 6: Do leta 2025 bo poskrbljeno za ustrezno informiranje javnosti o pomenu BR.								
Usmeritve	6.1 Vzpostaviti posredovalnico informacij.	6.1.1 Posodobiti posredovalnico informacij o BR v Sloveniji ter jo vzdrževati in nadgrajevati.	-	Dinamika in obseg posodabljanja		MKO	P, projekti	
		6.1.2 Skrbeti za sprotno obveščanje javnosti o novostih na področju BR in o možnostih sodelovanja pri različnih akcijah in postopkih odločanja, ki so vezani na ohranjanje biotske raznovrstnosti.	-	Število obiskov strani		MKO	P	
		6.1.3 Zagotoviti promocijo posredovalnice znanja na spletnih straneh javnih služb, ki so povezane z BR.	-	Število strani, kjer je objavljena povezava		MKO	P	
		6.1.4 Dostop do posredovalnice znanja mora biti omogočen na vseh info točkah na zavarovanih in Natura 2000 območjih.	Priloga PUN: Načrtovani projekti		Število in delež info točk, kjer je omogočen dostop		MKO	P

Krovni nacionalni cilj B: Znanje, razumevanje in ozaveščenost o BR in njenem pomenu se bo povečalo na vseh ravneh družbe.							
Podrobni nacionalni cilji in usmeritve	Ukrepi	Povezava z Operativnim programom N2k	Kazalnik	Ciljno leto (polletje, četrletje)	Nosilec/ Izvajalec	Financiranje	Povezava z drugimi usmeritvami
	6.1.5 Posredovalnica informacij naj jasno predstavi pomen ohranjanja BR za človekovo zdravje in kvaliteto življenja (povezavo med ohranjanjem BR in o dostopu do kvalitetnih ekosistemskih storitev).	-	Število obiskov strani		MKO	P	
	6.2 Usposobiti kadre izven šolstva, ki se neposredno ali posredno ukvarjajo z BR ter poskrbeti za posodabljanje njihovega znanja	6.2.1 Izdelati seznam poklicev, ki so povezani z BR in pripraviti vsebine, ki bodo vključene v njihovo izobraževanje.	-	Število poklicev in obseg vsebin		ZZŠ, MKO	P
		6.2.2 Zagotoviti kvalitetno izvajanje programov formalnega izobraževanja o pomenu BR za izbrane poklice.	-	Strokovna usposobljenost učiteljev		ZZŠ, MŠ	P 5.1.2
		6.2.3 Zagotoviti in izvajati trajno usposabljanje za izbrane poklice.	-	Število izvedenih usposabljanj		ZZŠ, MŠ	P
	6.3 Pri izobraževanju in ozaveščanju v čim večji meri uporabljati obstoječe službe/mreže (načrtno vključevanje BR v programe izobraževanja/ozaveščanja).	6.3.1 Službam v sklopu javnega sektorja, ki so povezane z ohranjanjem BR, se določi obseg dela, ki mora biti posvečen izobraževanju/ozaveščanju javnosti.	-	Obseg ur namenjen izobraževanju. Program služb, ki vključujejo izobraževanje o BR		MKO	P
	6.4 Spremljati javno mnenje o BR in na podlagi dobljenih rezultatov prilagajati politike.	6.4.1 Vsakih 5 let (začetek izvajanja trenutne strategije, na sredini in na koncu) naj se preveri javno mnenja o BR.	-	Izvedba	Na 5 let	MKO	P
		6.4.2 Rezultati javnomnenjskih anket smiselno prenesti do odločevalcev na vseh ravneh odločanja.	-	Predstavitev rezultatov deležnikom povezanih z BR		MKO	P
	6.5 Turizem uporabiti kot promotor in neformalni izobraževalec o BR.	6.5.1 Izdelati načrt za razvoj ekoturizma in identificirati potencialna območja za njegov razvoj.	-	Seznam in lokacija območij		GZS – sekcija za turizem + ostali	P, projekti
		6.5.2 Pripraviti enoten program za izobraževanje obiskovalcev ZO, ki naj bo vključen v programe	-	Program		MKO, Upravljavci ZO	P

Krovni nacionalni cilj B: Znanje, razumevanje in ozaveščenost o BR in njenem pomenu se bo povečalo na vseh ravneh družbe.								
Podrobni nacionalni cilji in usmeritve		Ukrepi	Povezava z Operativnim programom N2k	Kazalnik	Ciljno leto (polletje, četrletje)	Nosilec/ Izvajalec	Financiranje	Povezava z drugimi usmeritvami
		upravljanja.						
		6.5.3 Ozaveščanje turistov o BR izven ZO.	-	Število izobraževanj za turistične vodiče		GZS – sekcija za turizem + ostali	P	
	6.6 Podpreti različne oblike sodelovanja z in med podjetji ter NVO pri ozaveščanju, izobraževanju, usposabljanju in drugih oblikah komuniciranja ter pri prijavljanju na skupne projekte.	6.6.1 Razviti mrežo prostovoljcev in programov za prostovoljce (sodelovanje pri inventarizacijah, spremljanju stanja, izobraževanju), da bodo lahko aktivno prispevali k ohranjanju BR.	-	Število prostovoljcev in izvedenih programov		MKO, NGO	P, projekti	
		6.6.2 Priprava delavnic in srečanj med predstavniki medijev, pristojnih ministrstev, javnih služb, podjetij in NVO, ki delujejo na področju varovanja narave, z namenom iskanja možnosti sodelovanja.	-	Število delavnic in srečanj		MKO, NGO	P, projekti	
	6.7 Seznanjanje širše javnosti o povezavi med ohranjeno BR in podnebnimi spremembami	6.7.1 Ozaveščanje širše javnosti o pomenu ohranjene BR za zmanjševanje negativnih vplivov podnebnih sprememb						
	6.7.2 Ozaveščanje širše javnosti o pomenu manjšega ogljičnega odtisa za ohranjanje BR in ekosistemskih storitev.							
Podrobni nacionalni cilj 7: Do leta 2025 se bo povečala promocija biotske raznovrstnosti in nagrajevanje dobrih praks, ki jo podpirajo.								
Usmeritve	7.1 Oblikovati in promovirati blagovne znamke, ki podpirajo BR, oziroma nadgraditi katero od obstoječih blagovnih znamk z vsebinami, ki podpirajo ohranjanje BR.	7.1.1 Podrobno in jasno določiti standarde blagovne znamke (merila za podelitev blagovne znamke – kdo jo podeljuje ipd.).	-	Število izdelkov, produktov, storitev z podeljeno blagovno znamko.		MKO	P, projekti	
		7.1.2 Blagovna znamka, ki podpira BR, naj obsega blago in storitve.	-					
		7.1.3 Mediji bodo aktivno vključeni v promocijo blagovne znamke ter pri njenem podeljevanju.	-	Število objav in medijev, kjer se pojavi prispevek o blagovni znamki.		MKO	P, projekti	

Krovni nacionalni cilj B: Znanje, razumevanje in ozaveščenost o BR in njenem pomenu se bo povečalo na vseh ravneh družbe.							
Podrobni nacionalni cilji in usmeritve	Ukrepi	Povezava z Operativnim programom N2k	Kazalnik	Ciljno leto (polletje, četrletje)	Nosilec/ Izvajalec	Financiranje	Povezava z drugimi usmeritvami
7.2 Nagrajevati gospodarske družbe za dosežke na področju ohranjanja BR (tekmovalna za naravovarstvene ali okoljevarstvene nagrade).	7.2.1 Oblikovanje nagrade, ki bo podeljena za dosežke na področju ohranjanja BR in redna organizacija tekmovalna, oziroma nadgradnja obstoječe nagrade z vsebinami, ki podpirajo ohranjanje BR.	-	Prepoznavnost nagrade v javnosti				
	7.2.2 Vsaka podeljena nagrada mora biti povezana z dobro promocijo prejemnika nagrade in dobre prakse, ki je bila podlaga za podelitev nagrade.	-					

Krovni nacionalni cilj C: Za ohranjanje BR bo zagotovljeno interdisciplinarno sodelovanje, medsektorsko povezovanje in celosten pristop.								
Podrobni nacionalni cilji in usmeritve		Ukrepi	Povezava z Operativnim programom N2k	Kazalnik	Ciljno leto (polletje, četrletje)	Nosilec/ Izvajalec	Financiranje	Povezava z drugimi usmeritvami
Podrobni nacionalni cilj 8: Najpozneje do 2020 bodo vrednote BR vključene v državne in lokalne strategije ter v vse procese odločanja.								
Usmeritve	8.1 Do leta 2025 v vse sektorske politike vključiti in izvajati ukrepe za ohranjanje BR.	8.1.1 Javne službe, ki se na nivoju države ukvarjajo z varstvom BR naj vsaj na nivoju javne razgrnitve sodelujejo pri procesu sprejemanja vseh strategij v državi.	-	Število strategij z vključenim določimo o BR		ZRSVN, Ministrstvo	P	
	8.2 Oblikovati medsektorsko skupino, ki bo skrbela za izvajanje Strategije ohranjanja BR v Sloveniji.	8.2.1 Skupina, ki bo sestavljena iz Min, glavnih deležnikov in nevladnih organizacij, naj vsake 2 leti pregleda kakšno je stanje BR pri nas in izda o tem poročilo.	-	Število poročil		MKO, ZRSVN, nevladne organizacije	P	
	8.3 Vključevati cilje ohranjanja BR v vse vidike gospodarjenja z energijo in naravnimi viri.	8.3.1 Oblikovanje vizije kakšno energetiko v RS si želimo.						
	8.4 Zmanjšati škodljive učinke prostorskih posegov na krajino.	8.4.1 Zagotoviti objektivno presojo vplivov vseh planov in posegov na BR.	Pri presojah je potrebno upoštevati PUN	Število in delež planov in posegov s postopkom CPVO		MKO		
		8.4.2 Prepoznati in ohranjati ter po potrebi znova vzpostaviti ekološke povezave, ki omogočajo gensko izmenjavo med populacijami.	Priloga PUN: Načrtovani projekti	Št. In delež izvedenih projektov		načrtovalci urejanja prostora in izvajanja posegov, MKO, MIP	ERDF	
	8.4.3 V sklopu prostorskega načrtovanja in rabe prostora ohranjati mozaičnost krajine in prepoznati krajinske prvine, ki pripomorejo k biotski raznovrstnosti (npr. mejice, kali, suhozidi, visokodebelni sadovnjaki) ter jih smiselno vključiti v prostorske načrte, kar bo imelo pozitiven vpliv na zaščito genskih virov in varstva BR.	Ukrepi prilagojene kmetijske prakse: navzkrižna skladnost – ohranjanje krajinske značilnosti	Obseg finančnih sredstev namenjen ohranjanju krajinskih značilnosti		načrtovalci urejanja prostora in izvajanja posegov, MKO	P	2.1.2, 2.2.2	

Krovni nacionalni cilj C: Za ohranjanje BR bo zagotovljeno interdisciplinarno sodelovanje, medsektorsko povezovanje in celosten pristop.								
Podrobni nacionalni cilji in usmeritve		Ukrepi	Povezava z Operativnim programom N2k	Kazalnik	Ciljno leto (polletje, četrletje)	Nosilec/ Izvajalec	Financiranje	Povezava z drugimi usmeritvami
Podrobni nacionalni cilj 9: Do leta 2020 se bodo obstoječa Natura 2000 in ZO ohranjala z učinkovitim upravljanjem in dobro povezanim sistemom.								
Usmeritve	9.1 Vzpostaviti centralni register/zbirko o posegih – za lažje in učinkovitejše ugotavljanje kumulativnih vplivov.	9.1.1 Vzpostavitev in vzdrževanje baze, ki bo omogočala celovit pregled nad posegi v obstoječih Natura 2000 območjih in ZO.	-	Datum začetka delovanja strani in obseg ter ažurnost dodajanja podatkov		ZRSVN	P	
		9.1.2 Kjer je to potrebno, je v postopkih CPVO treba upoštevati sezonske podatke (celoleten pregled stanja) – omogočena mora biti celostna obravnava.	-	Število in delež postopkov CPVO, ki upoštevajo ta ukrep		MKO	P	
	9.2 Kadrovsko in strokovno okrepiti upravljavske skupine.	9.2.1 Kadrovsko naj se okrepijo strokovne in nadzorne službe, kjer je to potrebno.	-	Število in delež povečanja		MKO	P	
		9.2.2 Zagotoviti redna izobraževanja in usposabljanja upravljavskih skupin.	-	Število izobraž. In usposabljanj		MKO, ZRSVN	P	
	9.3 Usmerjati razvoj in spodbujati trajnostne modele rabe prostora.	9.3.1 Izdelati conacijo ZO.	-			MKO, ZRSVN	P	
		9.3.2 Sprejeti manjkajoče upravljavske načrte ZO.	-	Število sprejetih upravljavskih načrtov		MKO, ZRSVN	P	
		9.3.3 V ZO opredeliti prednostna območja in začeti odkupovati ta območja od zasebnih lastnikov.	-	Površina ZO v lasti države		MKO, upravljavci	P, projekti	
	9.3.4 Lokalnim prebivalcem nuditi strokovno in tehnično pomoč, pri ohranjanju BR.	-	Število izobraževanj		MKO, upravljavci	P, projekti	10.1.1	
Podrobni nacionalni cilj 10: Do leta 2025 bodo tradicionalna znanja, inovacije, znanstvene podlage in tehnologije vključene v ohranjanje BR.								

Krovni nacionalni cilj C: Za ohranjanje BR bo zagotovljeno interdisciplinarno sodelovanje, medsektorsko povezovanje in celosten pristop.								
Podrobni nacionalni cilji in usmeritve		Ukrepi	Povezava z Operativnim programom N2k	Kazalnik	Ciljno leto (polletje, četrletje)	Nosilec/ Izvajalec	Financiranje	Povezava z drugimi usmeritvami
Usmeritve	10.1 Ozaveščati in usposablјati lokalno prebivalstvo za vodenje in izvajanje dejavnosti, ki pripomorejo k ohranjanju BR na Natura 2000 in ZO.	10.1.1 Ozaveščanje lokalnega prebivalstva o pomenu BR in tradicionalnega znanja za njeno ohranjanje ter o možnih koristih izkoriščanja BR za lokalno skupnost ("genski viri – Acces and Benefit Sharing).	-	Število izobraževanj		MKO, upravljavci	P, projekti	9.3.4
		10.1.2 Priprava in izvedba izobraževanj za pridobitev dokazil za opravljanje dopolnilne dejavnosti na kmetiji, ki podpira ohranjanje BR.	-	Število izobraževanj		MKO, upravljavci	P, projekti	
	10.2 Zastaviti in izvajati interdisciplinarni nacionalni program raziskovanja in spremljanja stanja biotske raznovrstnosti.	10.2.1 Vključevanje problematike ITV v raziskovalne programe in projekte.	-	Število razpisanih projektov		MKO	P	
		10.2.2 Podpora medresorskim raziskovalnim pobudam v zvezi z ITV.	-	Število razpisanih projektov		MKO	P	
		10.2.3 Oblikovanje nacionalnega programa raziskovanja BR, ki določa prioritete pri temeljnih in usmerjenih raziskavah.	-	Število razpisanih projektov		MKO	P	
10.2.4 Povezava raziskav s področja BR in s področja podnebnih sprememb.	-	Število razpisanih projektov		MKO, ARRS	P, projekti			

Krovni nacionalni cilj D: Za ohranjanje BR bodo zagotovljene stimulative finančne spodbude								
Podrobni nacionalni cilji in usmeritve		Ukrepi	Povezava z Operativnim programom N2k	Kazalnik	Ciljno leto (polletje, četrletje)	Nosilec/ Izvajalec	Financiranje	Povezava z drugimi usmeritvami
Podrobni nacionalni cilj 11: Najpozneje do leta 2020 bodo spodbude in subvencije, ki škodujejo BR prepoznane in odpravljene.								

Krovni nacionalni cilj D: Za ohranjanje BR bodo zagotovljene stimulative finančne spodbude								
Podrobni nacionalni cilji in usmeritve		Ukrepi	Povezava z Operativnim programom N2k	Kazalnik	Ciljno leto (polletje, četrletje)	Nosilec/ Izvajalec	Financiranje	Povezava z drugimi usmeritvami
Usmeritev	11.1.1 Spremljati vplive spodbud in subvencij (okoljskih plačil) in jih po potrebi preoblikovati.	11.1.1 Odprava oz. preoblikovanje škodljivih spodbud in subvencij.	-	Obseg finančnih sredstev namenjenih škodljivim spodbudam glede na BR		MKO	P	
	11.2 Spodbujati ciljna plačila, ki spodbujajo ohranjanje BR.	11.2.1 Zagotavljanje finančnih spodbud za vzrejo avtohtonih domačih pasem in sort.	-	Število rejcev in živali ter obseg površin, kjer se gojijo domače sorte		MKO	P	1.5.1, 1.5.2
		11.2.2 Zagotoviti spodbude/subvencije zasebnim lastnikom za izvajanje ukrepov za ohranjanje ogroženih HT na Natura 2000 in ZO.	Priloga PUN: Ciljne vrednosti/površine za KOPOP	Obseg finančnih spodbud		MKO	P	
Podrobni nacionalni cilj 12: Do leta 2025 bodo zagotovljeni stalni viri financiranja za raziskovalno dejavnost in programe ter projekte, ki podpirajo ohranjanje in obnavljanje BR.								
Usmeritev	12.1 Zagotoviti sredstva za sofinanciranje javnih služb, ki skrbijo za ohranjanje BR, raziskovalne dejavnosti in programe, ki podpirajo BR.	12.1.1 Zagotoviti stalne vire financiranja raziskovalne dejavnosti povezane z BR, ki se bodo vsaj delno polnili iz proračuna.	-	Obseg proračuna namenjen BR		MKO	P	
		12.1.2 Zagotoviti stalne vire financiranja, ki se bodo vsaj delno polnili z dobički, ki izhajajo iz izkoriščanja naravnih virov.	-			MF	P	
		12.1.3 Povečati obseg proračunskih sredstev za državne službe, ki skrbijo za ohranjanje BR.	-	Obseg sredstev iz proračuna		MKO, MF	P	4.1.1
		12.1.4 Pri oblikovanju državnega proračuna za posamezno leto zagotoviti financiranje prioritarnih akcij predvidenih za to leto.	-	Obseg proračuna namenjen BR		MKO, MF	P	
		12.1.5 Zagotoviti sredstva za financiranje mehanizma pogodbenega varstva in skrbništva.	-	Obseg sredstev iz proračuna		MKO, MF	P, projekti	
	12.2 Olajšati pogoje za prijavo na projekte.	12.2.1 Zagotoviti sredstva za sofinanciranje projektov s	-	Obseg sredstev		MKO,	P,	

Krovni nacionalni cilj D: Za ohranjanje BR bodo zagotovljene stimulatивne finančne spodbude							
Podrobni nacionalni cilji in usmeritve	Ukrepi	Povezava z Operativnim programom N2k	Kazalnik	Ciljno leto (polletje, četrletje)	Nosilec/ Izvajalec	Financiranje	Povezava z drugimi usmeritvami
	področja BR.		iz proračuna		MF	projekti	
	12.2.2 Optimizacija postopkov prijave na projekte (npr. skupna služba vseh ZO za prijavljanje na projekte v okviru MKO).	-	Delež prijav, ki jih opravi skupna služba		MKO	P	
	12.2.3 Spodbujati javne službe, da se na razpise prijavljajo z nevladnimi organizacijami.						

Razlaga uporabljenih izrazov/okrajšav:

ARRS: Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije

BR: biotska raznovrstnost

BTF: Biotehniška fakulteta

CPVO: celovita presoja vplivov na okolje

GSO: gensko spremenjeni organizmi

GZS: Gospodarska zbornica Slovenije

HT: habitatni tip

ITV: invazivna tujerodna vrsta

KIS: Kmetijski inštitut Slovenije

KOPOP: kmetijsko-okoljski-podnebni ukrep

MF: Ministrstvo za finance

MKO: Ministrstvo za kmetijstvo in okolje (potrebno popraviti v: Ministrstvo pristojno za okolje)

MŠ: Ministrstvo pristojno za šolstvo

NV: naravovarstven

NV atlas: naravovarstveni atlas

NVO: nevladne organizacije

P: proračun Republike Slovenije

PUN: Program upravljanja Nature 2000 2014 - 2020

RS: Republika Slovenija

TV: tujerodna vrsta

UN: učni načrt

VURS: Veterinarska uprava Republike Slovenije

ZGS: Zavod za gozdove Slovenije

ZO: zavarovana območja

ZRSVN: Zavod Republike Slovenije za varstvo narave

ZZRS: Zavod za ribištvo Slovenije

ZZŠ: Zavod za šolstvo

ZZV: Zavod za zdravstveno varstvo